

СЕКЦІЯ 13. ПРАВОВІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

*Васильєв С.В., к.ю.н., доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету*

*Бабко А.В., студент 6 курсу спеціальності «Адміністративний менеджмент»
Національного фармацевтичного університету*

Банківська система України сьогодні – один із найрозвинутіших елементів господарського механізму, оскільки її реформування було почато раніше за інші сектори економіки, що визначалося ключовою роллю банків при вирішенні завдань переходу до ринку.

Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин, що базуються на ринкових принципах ведення господарства, зумовив необхідність внесення кардинальних змін до фінансово-кредитної сфери економіки, яка відіграє ключову роль у забезпеченні руху грошових потоків, тим самим створюючи базові передумови суспільного відтворення. Основною ланкою цієї сфери є банківська система, якій належить провідне місце у загальному механізмі організації й регулювання господарського життя суспільства і від ефективності функціонування якої вирішальною мірою залежить успіх соціально-економічних перетворень у країні загалом.

Банківська система України сьогодні – один із найрозвинутіших елементів господарського механізму, оскільки її реформування було почато раніше за інші сектори економіки, що визначалося ключовою роллю банків при вирішенні завдань переходу до ринку.

Саме банки відіграють основну роль в утворенні оптимального середовища для мобілізації й вільного переливу капіталів, нагромадженні коштів для структурної перебудови економіки, приватизації й розвитку підприємництва. Водночас усебічне розкриття їхніх потенційних можливостей у реалізації функції фінансового посередництва на ринку значною мірою визначається особливостями структурної організації банківської системи країни, яка забезпечує складний механізм практичної реалізації взаємозв'язків і взаємовідносин між банківськими установами, від чого, у кінцевому підсумку, залежать результати їхньої діяльності та ефективність кредитно-фінансового обслуговування усіх ланок народногосподарського комплексу.

Банківська діяльність – набір посередницьких операцій на грошовому ринку, виконання яких дозволено законом тільки під особливим наглядом держави спеціальним інститутам, які називаються банками. Іншим фінансовим посередникам займатися цією діяльністю заборонено. Банк в правовому відношенні – це будь-який фінансовий посередник, що виконує одну або декілька операцій, віднесених законом до банківської діяльності.

В Законі «Про банки і банківську діяльність» (березень 1991р.) банком названо будь-яку установу, що виконує функції кредитування, касового і розрахункового обслуговування народного господарства та здійснює інші банківські операції, передбачені цим законом.

До банківської діяльності відноситься комплекс з трьох посередницьких операцій: приймати грошові вклади від клієнтів, надавати клієнтам позички і створювати нові платіжні засоби, здійснювати розрахунки між клієнтами.

Комплекс з трьох базових операцій створює первинну сферу банківської діяльності, а фінансовий посередник, що виконує цей комплекс, є банківським інститутом, банком в економічному розумінні.

В дійсності фінансові посередники, крім базових, можуть виконувати й багато інших, не базових, але потрібних для грошового ринку операцій. Такі банки прийнято називати універсальними. Банки, що виконують лише частину базових операцій на грошовому ринку, називаються спеціальними.

Якщо ж посередник грошового ринку не виконує жодної з названих базових операцій, тобто позбавлений ознак банку, його відносять до небанківських фінансових інститутів. В Україні такими інститутами є: страхові, трастові, фінансові, інвестиційні компанії, пенсійні

фонди тощо.

Банківська система – законодавчо визначена, чітко структурована сукупність фінансових посередників грошового ринку, які займаються банківською діяльністю. Банківська система має своє особливе призначення, свої специфічні функції в економіці, які не просто повторюють призначення і функції окремих банків, а будується по заздалегідь виробленій концепції.

Закон України «Про банки і банківську діяльність» перш ніж визначити, які банки можуть бути в Україні і як вони повинні функціонувати, зафіксував концептуальне положення, що банківська система України повинна бути дворівневою, встановив, які банки відносяться до кожного з рівнів і яким буде механізм зв'язків між ними.

Необхідність формування банківської системи, як особливої структури, визначається двома групами причин:

- пов'язаних з необхідністю здійснення суспільного нагляду і регулювання банківської діяльності, узгодження комерційних інтересів окремих банків з загальносуспільними інтересами – забезпеченням сталості грошей і стабільної роботи всіх банків;
- пов'язаних з функціонуванням грошового ринку, забезпеченням збалансованості попиту і пропозиції на грошовому ринку і в кожному його секторі.

За своєю структурою банківські системи різних країн істотно відрізняються. Разом з тим є ряд ознак, які властиві всім банківським системам, що функціонують в ринковій економіці. Це, перш за все, дворівнева їх побудова.

На першому рівні знаходиться центральний банк. На нього покладається відповідальність за вирішення макроекономічних завдань в грошово-кредитній сфері, перш за все – підтримання сталості національних грошей та забезпечення сталості функціонування всієї банківської системи.

На другому рівні банківської системи знаходяться решта банків, які в Україні прийнято називати комерційними банками.

В зарубіжних країнах до комерційних належить тільки частина банків другого рівня. Переважно це банки, що виконують весь комплекс базових операцій і створені на акціонерній основі. Крім комерційних у кожній країні виділяється цілий спектр інших банків – кооперативних, приватних, спеціалізованих тощо.

Використана література:

1. Амесов Е. А. Финансовое право Украины : [уч. пос.] / Е. А. Амесов. – Х. : Эспада, 2000. – 250 с.
2. Костюченко О. А. Банківське право : [навч. пос.] / О. А. Костюченко. – К.: МАУП, 1998. – 340 с.
3. Про банки й банківську діяльність : закон України від 20 березня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 25. – Ст. 235.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

***Васильєв С.В.**, к.ю.н., доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету*

***Векленко С. В.**, студент 6 курсу спеціальності «Менеджмент організації і
адміністрування» заочної форми навчання
Національного фармацевтичного університету*

Керівники підприємств достатньо часто стикаються із проблемою організації перевезення вантажів. Особливо це стосується великих промислових фармацевтичних підприємств, адже і сировину, і тару, і матеріали для пакування, і готову продукцію необхідно доставляти у пункт призначення. Важливою є не тільки правильна організація транспортних перевезень, але й знання правової основи перевезення вантажів.

Відповідно до ч. 1 ст. 307 та ч. 1 ст. 909 ЦК України договором перевезення вантажу є